

Оновлені навчальні програми із історії: деякі методичні акценти

2017-2018 навчальний рік. Навчальні програми оновлені у рамках реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа», 2016 р.

© Степанова Н.М.,
КНЗ «ЧОІПОППЧОР»

Мої шановні колеги!

На порозі новий 2017/2018 навчальний рік. Прийміть від мене щирі вітання і побажання міцного здоров'я, творчих успіхів і задоволення від роботи.

Цей навчальний рік, як і кожний попередній, має певні зміни. Але я переконана, що ви із ними впораєтеся, бо учителі історії і правознавства – найрозумніші, найстаранніші і найуспішніші серед всієї педагогічної громади.

Я взяла на себе відповідальність зосередити вашу увагу на деяких методичних акцентах. Ви можете не дотримуватися цих порад, все на ваш розсуд. Це лише рекомендації.

Відкрита до спілкування, завжди допоможу, якщо ви цього забажаєте і гарного нового навчального року!

З повагою, Наталя Степанова

Навчальні програми

У 2017/2018 навчальному році чинними будуть оновлені програми

- для учнів 5 – 9 класів: «Історія України. Всесвітня історія. 5–9 класи», затверджені Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 р. № 804;
- для учнів 10-11 класів: програми, затверджені наказом Міністерства від 14.07.2016 р. № 826;
- для 9-го класу «Навчальна програма з основ правознавства»;
- для 10-го класу – «Правознавство» (рівень стандарту) (35 год.);
- для 10-11-х профільних класів – «Правознавство» (профільний рівень) (105 год.) зі змінами, внесеними в 2016 році.

**! Всі програми є на офіційному сайті
Міністерства освіти і науки України**

Акцент 1

У оновлених програмах для учнів 5-9 класів не визначено кількості годин на кожну тему.

Орієнтуючись на результати навчально-пізнавальної діяльності, учитель має самостійно розподілити навчальний час за розділами програм. При тому потрібно подбати про збереження повноти завдань розділу, визначених як очікувані результати навчання.

Наприклад, структура курсу «Історія України». 7 клас розрахована на 5 розділів загальною кількістю 35 годин. Учитель робить розподіл годин таким чином:

- Розділ 1. *ВИНИКНЕННЯ ТА СТАНОВЛЕННЯ РУСИ-УКРАЇНИ – 6 годин*
- Розділ 2. *КИЇВСЬКА ДЕРЖАВА (РУСЬ-УКРАЇНА) наприкінці X – у першій половині XI ст. – 7 годин*
- Розділ 3. *КИЇВСЬКА ДЕРЖАВА у другій половині XI – першій половині XIII ст. – 8 годин*
- Розділ 4. *КОРОЛІВСТВО РУСЬКЕ (ГАЛИЦЬКО-ВОЛИНСЬКА ДЕРЖАВА) – 6 годин*
- Розділ 5. *РУСЬКІ УДІЛЬНІ КНЯЗІВСТВА У СКЛАДІ СУСІДНІХ ДЕРЖАВ. КРИМСЬКЕ ХАНСТВО – 6 годин*
- *Узагальнення до курсу. ІСТОРИЯ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ЕПОХИ СЕРЕДНІХ ВІКІВ – 2 години*

Акцент 2

Перелік історичних сюжетів у змісті кожного розділу програми не розділено на окремі заняття.

Формулювання тематики уроків у межах розділів є також компетенцією вчителя.

Наприклад, «Історія України». 7 клас.

Розділ 2. *КИЇВСЬКА ДЕРЖАВА (РУСЬ-УКРАЇНА) наприкінці X – у першій половині XI ст. – 7 годин*

Урок 1. Внутрішня і зовнішня політика Володимира Великого.

Урок 2. Впровадження християнства на Русі.

Урок 3. Київська держава за Ярослава Мудрого.

Урок 4. Зовнішня політика Ярослава Мудрого.

Урок 5. Соціально-політичне та культурне життя в Русі-Україні наприкінці X – першій половині XI століття.

Урок 6. Практичне заняття «Боротьба русичів із кочовими племенами наприкінці X – першій половині XI століття».

Урок 7. Підсумково-узагальнююче заняття «Київська Русь наприкінці X – першій половині XI століття».

Акцент 3

Обов'язковою складовою кожного розділу програми є практичні роботи.

Практична робота може бути як окремими вправами на частині уроку, так і спеціальними лабораторно-практичними заняттями. Учитель самостійно визначає форму, зміст і тривалість практичних робіт, орієнтуючись на визначені в розділах програми результати навчально-пізнавальної діяльності та подані до кожного з них орієнтовні завдання.

Тобто

якщо учитель вирішує, що він на кожному уроці із загальної теми відводить час на певну практичну вправу, то загального практичного заняття із даної теми він може не планувати.

Акцент 4

Для підвищення ефективності навчання (зокрема доцільного розподілу навчального часу) автори програм рекомендують синхронізувати вивчення історії України та всесвітньої історії.

До кожної програми автори додають таблицю синхронізації. Але ведення класного журналу вимагатиме від учителя заповнення двох сторінок із всесвітньої історії та історії України.

Учитель має право читати курси паралельно! Проте якщо виклад матеріалу буде почерговим, то спочатку вивчається курс всесвітньої історії, а потім історії України.

Акцент 5

У зв'язку з внесеними в навчальні програми змінами Міністерство освіти і науки наголошує, що вчитель здійснює календарне і поурочне планування в довільній формі (у друкованому або електронному вигляді).

Учитель на кожний урок має мати календарне і поурочне планування у друкованому або електронному вигляді.

Ніхто не має права вимагати!

- затвердження календарного планування адміністрацією навчального закладу;
- плану-конспекту «за конкретним зразком» (розширеного, стислого, короткого, довгого і т.д.).

Учитель на запит адміністрації школи чи іншого присутнього на уроці має показати календарне планування чи конспект уроку по конкретному заняттю, на якому присутні відвідувачі (не наперед, не із 1-го вересня, не на цілий день! А по конкретному уроці).

Акцент 6

Академічна свобода вчителя так само передбачає вільний вибір форм організації навчально-виховного процесу, способів навчальної взаємодії, методів, прийомів і засобів реалізації змісту освіти.

Учитель самостійно визначається із формами, технологіями, методами, вправами, які він буде використовувати / застосовувати на уроці.

Акцент 7

Учитель може суттєво змінити навчальну програму, додавши краєзнавчий матеріал чи змінити послідовність вивчення навчального матеріалу.

За таких обставин учитель повинен відобразити всі зміни в робочій програмі, яку може укласти за зразком програм, що затверджені Міністерством. Перепланування допустиме за умови збереження вчителем орієнтації на вимоги чинних програм щодо очікуваних результатів навчально-пізнавальної діяльності учнів. Створена вчителем робоча програма набуває чинності після розгляду педагогічною радою і затвердженням керівником навчального закладу.

На останок

- Всі навчальні програми спрямовані на забезпечення компетентнісної складової освіти.
- Не просто знання, а цілеспрямований комплекс:
знання + вміння + навички + ціннісні орієнтації
- Вільний вибір форм, методів, прийомів не звільняє учителя від відповідальності перед дитиною – **якісне навчання**.

Для контактів

Для листування:

stepanova76@ukr.net

Для додаткового ознайомлення:

- сайт **«Освіта для всіх і кожного!»**. Розділ «До нового навчального року. 2017-2018»;
- сайт **Черкаський освітянський портал**.